

پیرامون بخشنامه ۱۴ جدید درآمد سازمان تامین اجتماعی

و حق بیمه قراردادهای پیمانکاری

سیروس یحیی پور

sirus_yehipoor@yahoo.se

چکیده

یکی از منابع اصلی درآمد سازمان تامین اجتماعی، دریافت حق بیمه پیمان از کل مبلغ ناخالص پروژه های عمرانی و غیر عمرانی است. بخشنامه جدید درآمد ۱۴ سازمان تامین اجتماعی برای سامان بخشیدن به نحوه درآمد و نحوه وصول آنها، در سال ۱۳۸۰ بصورت نهایی مصوب شد. بتدریج بخشنامه ها و دستورالعمل های ۱۴/۱ تا ۱۴/۹ برای رفع برخی ابهام ها و شفافیت بیشتر متن تدوین گشت. سازمان تامین اجتماعی، طبق بخشنامه ۱۴ بدون توجه به سود یا زیان پیمانکاران، حق بیمه پیمان پروژه ها را مطالبه می کند. پرداخت مبلغ نسبتاً بالای حق بیمه پیمان، همواره یکی از مشکلات شرکت های پیمانکاری بود و هست. برای تعديل این مشکل قانون گذار در تاریخ ۱۳۸۷/۹/۱۸ "قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی" را تصویب کرد و به بوته اجرا گذاشت. وفق بند ج ماده ۱۱ قانون مذکور تصریح شد که، "وزارت رفاه و تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه تأمین اجتماعی پیمانکاران طرحهای عمرانی و غیر عمرانی یا بدون مصالح و با مصالح را صرفاً بر مبنای لیست ارائه شده توسط پیمانکار دریافت نماید"، هم چنین در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۶ با تصویب "قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم" و تصریح ماده ۱۴ آن که "سازمان تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه کارکنان قراردادهای ارائه خدمات اجتماعی پیمانکاران طرحهای عمرانی و غیر عمرانی با مصالح یا بدون مصالح را بر مبنای فهرست ارائه شده توسط پیمانکاران دریافت نماید. اعمال هرگونه روش دیگری غیر از روش مندرج در این ماده ممنوع است". نحوه دریافت حق بیمه پیمانها بنحو نهایی مشخص گردید. به مرور برخی از شرکت های پیمانکاری که از واقع امر مطلع شدند، بدليل سرباز زدن سازمان تامین اجتماعی از پذیرش تبعات قوانین فوق و عدم قبول مذاکره، ناچار به محاکم قضایی مراجعه کردند، در نتیجه سازمان به حکم قانون مجبور شد که برخی از مبالغ اضافه دریافتی را مسترد دارد. اما سازمان این پرداخت های کوچک و کم تعداد را بر آگاهی عمومی و از دست رفتن سود هنگفت ترجیح می دهد. در متن پیش رو سعی شده که، ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و بخشنامه های درآمد مربوط به آن، که ناظر بر اخذ بیمه از پروژه ها است، در ارتباط با یکدیگر بررسی گردد تا تصویری روشنتر از کلیت موضوع بدست آید.

وازگان کلیدی

ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی، بخشنامه ۱۴ جدید درآمد، قوانین حمایتی، انواع پیمان، حق بیمه پیمان

مقدمه

یکی از منابع اصلی درامد سازمان تامین اجتماعی که جانشین سازمان بیمه‌های کارگران (۱۳۳۲) و سازمان بیمه‌های اجتماعی (۱۳۴۲) گشت، حق بیمه پیمان‌ها است. اساس دریافت و محاسبه حق بیمه پیمان، ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و بخشنامه ۱۴ جدید درامد است که با یک مقدمه و شش فصل در سال ۱۳۸۰ بصورت نهایی تصویب گشت. بتدریج برای رفع برخی از ابهام‌های بخشنامه ۱۴ درامد، دستورالعمل و بخشنامه‌های ۱۴/۹ تا ۱۴/۱ صادر شد. اگر متوسط سهم بیمه پیمان پروژه‌های غیر عمرانی، معادل ۱۰ درصد در نظر گرفته شود، می‌توان پی برد که چه حجم بزرگی از مبلغ قرارداد، بدون توجه به سود یا زیان پیمانکار، از وی مطالبه می‌گردد. گرچه هدف قوانین "رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی" و "قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی" کمک به پروژه‌ها به عنوان یکی از ارکان جوامع صنعتی و پیشرفتی است و با حذف سهم بیمه پیمان پروژه و محدود کردن به آن به لیست بیمه حقوق پرسنل شاغل در پروژه قدمی در این راه برداشته شد. اما سازمان تامین اجتماعی با سرباز زدن از پذیرش این واقعیت و عدم اطلاع رسانی سعی دارد که روال سابق را حفظ کند، برخی از شرکت‌های پروژه محور نیز که از موضوع اطلاع دقیق ندارند، همچنان به شیوه سهم بیمه پیمان‌های خود را می‌پردازن. هدف اصلی این مقاله گسترش اطلاع رسانی در جهت تغییر تعامل شرکتها و سازمان تامین اجتماعی است. امیدوارم که با توجه به اهمیت موضوع برای آینده صنعت پیمانکاری، خوانندگان عزیز و متخصصان گرامی این تحقیق را از نقد خود محروم نفرمایند. شاید که با افزایش آگاهی، شاهد قانونمندی بیشتر در موضوع مهم حق بیمه‌ها باشیم.

بخشنامه ۱۴ جدید درامد

با تصویب قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ اولین قدم جدی سازمان تامین اجتماعی برای یکسان سازی دریافت حق بیمه قراردادهای پیمانکاری که یکی از اصلیترین منابع درامد سازمان بود، برداشته شد. به مرور زمان و با بروز اشکالاتی در میزان محاسبه حق بیمه پیمانها، لزوم تصحیح و بروز آوری ماده ۳۸ مذکور حس شد و در تاریخ ۱۳۷۲ با تغییرات جدی در ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و ماده ۲۹ قانون بیمه‌های اجتماعی قدیم، نحوه محاسبه حق بیمه قراردادهای پیمانکاری به شکل امروزین خود را پیدا کرد. اما طی سالها و بنا به موقعیتهای زمانی در زمینه نحوه محاسبه و وصول حق بیمه قراردادهای پیمانکاری، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های متعددی صادر شده بود که برخی از آن مقررات دیگر قابلیت اجرایی نداشت، تا اواخر دهه هفتاد، قراردادهای پیمانکاری بطور عمده به شیوه سنتی یا به اصطلاح نه چندان دقیق، بصورت سه عاملی، انجام می‌گرفت. اما از سالهای دهه ۸۰ قراردادهای جدیدی در کشور مطرح شد و گسترش یافت، لذا برای ساماندهی نهایی درامدها و نحوه محاسبه یکسان بیمه قراردادهای پیمانکاری، کلیه بخشنامه و دستورالعمل‌های پیمانکاری با توجه به قوانین و مقررات و برنامه‌های شورای عالی تامین اجتماعی بازنگری شد و بخشنامه جدید درامد ۱۴، جایگزین کلیه بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های درامد قبلی صادره قرار گرفت. اما بخشنامه ۱۴ جدید درامد، خود در برخی وجوده دارای ابهام‌هایی بود و لازم شد که در موارد متعددی به تفصیل شرح و بسط داده شود. حاصل شرح و تفسیر ماده مذکور بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ۱۴/۱ تا ۱۴/۹ بود. که در سطور آتی شرح داده می‌شود.

موضوع و تاریخ تصویب بخش‌نامه‌های ۱۴

۸۰/۵/۶	□ بخش‌نامه ۱۴ دستورالعمل حق بیمه قراردادهای پیمانکاری و مهندسان مشاور
۸۱/۷/۱۵	□ بخش‌نامه ۱۴/۱ ساماندهی و فعال کردن پرونده پیمانکاری
۸۲/۴/۲	□ بخش‌نامه ۱۴/۲ اصلاح دستورالعمل حق بیمه پیمانکاران و مهندسان مشاور
۸۳/۵/۳۱	□ بخش‌نامه ۱۴/۳ محاسبه حق بیمه قراردادهای فناوری اطلاعات و ارتباطات
۸۳/۸/۵	□ بخش‌نامه ۱۴/۴ نحوه نگهداری فرم مفاصحساب
۸۳/۱۱/۱۸	□ بخش‌نامه ۱۴/۵ نحوه محاسبه حق بیمه پیمان‌های کلید در دست
۸۷/۳/۴	□ بخش‌نامه ۱۴/۶ مأخذ حق بیمه قراردادهای مکانیزه غیر عمرانی معادن
۹۱/۳/۱	□ بخش‌نامه ۱۴/۷ اصلاح مبنای محاسبه حق بیمه پیمانکاران دارای کارگاه ثابت
۹۱/۱۰/۱۶	□ بخش‌نامه ۱۴/۸ نحوه محاسبه حق بیمه قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی
۹۴/۱۰/۲۸	□ بخش‌نامه ۱۴/۹ اجرای ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقا نظام مالی کشور

بخش‌نامه ۱۴ جدید درآمد

بخش‌نامه ۱۴ جدید درآمد که در سال ۱۳۸۰ به تصویب رسید دارای یک مقدمه و شش فصل بشرح ذیل است.

مقدمه:

فصل اول : مواد قانونی

فصل دوم : طبقه بندی قراردادها

فصل سوم : نحوه احتساب جرائم قراردادهای پیمانکاری

فصل چهارم : وظایف واگذارندگان کار ، پیمانکاران و سازمان تامین اجتماعی

فصل پنجم : مفاصحساب قراردادهای پیمانکار و مهندس مشاور و نحوه صدور آن

فصل ششم : پیگیری وصول مطالبات و ارسال آمارهای مربوطه

شرح مختصر قسمتهایی از بخشنامه ۱۴ جدید

فصل اول : مواد قانونی

در این فصل، مواد ۳۸ و ۴۱ قانون تامین اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است.

□ ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی

این ماده پیمانکاران را موظف می کند که کارکنان خود را بیمه کنند و کارفرمایان را ملزم می نماید که حداقل ۵ درصد از هر صورت وضعیت و آخرين صورت وضعیت پیمانکاران را بصورت علی الحساب تا اخذ تسویه حساب از سازمان تامین اجتماعی نزد خود نگهدارد. این ماده تصريح دارد که میزان حق بیمه پس از قطعی شدن طبق قانون و بر اساس آراء هیات تجدید نظر موضوع ماده ۴۳ قانون تامین اجتماعی اعلام خواهد شد.

نحوه اجرای تبصره به موجب آئین نامه‌ای خواهد بود که توسط سازمان تامین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

□ ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی

در مواردیکه نوع کار ایجاب کند سازمان تامین اجتماعی میتواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورایعالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلقه را به همان نسبت مطالبه وصول نماید

فصل دوم : طبقه بندی قراردادها

در فصل دوم قراردادهای مشمول ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی از نظر احتساب حق بیمه به سه دسته تقسیم شده اند:

بخش اول : قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی

قراردادهایی مشمول ضوابط طرحهای عمرانی تلقی میگردند که دو شرط زیر تواما دارا باشند:

- ✓ قرارداد بر اساس فهرست بها پایه سازمان برنامه و بودجه(قراردادهای پیمانکاری) یا ضوابط تیپ سازمان مزبور(قراردادهای مشاوره ای) منعقد شده باشد.
- ✓ تمام یا قسمتی از بودجه عملیات از محل اعتبارات عمرانی دولت (اعتبارات عمرانی ملی، منطقه ای، استانی) تامین شده باشد.

حق بیمه قراردادهای مشاوره ای عمرانی مقطوعاً ۱۴ درصد ناخالص کارکرد بعلاوه ۱/۶ درصد بعنوان حق بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۱۵/۶ درصد ناخالص کارکرد است (سهم پیمانکار ۳/۶ درصد و سهم کارفرما ۱۲ درصد).

حق بیمه قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) مقطوعاً ۶ درصد ناخالص کارکرد بعلاوه ۰/۶ درصد بعنوان بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۶/۶ درصد ناخالص کارکرد است (۱/۶ درصد سهم پیمانکار و ۵ درصد سهم کارفرما).

بخش دوم : قراردادهای غیر عمرانی

کلیه قراردادهای فاقد شرایط اشاره شده در بخش طرحهای عمرانی ، قراردادهای غیر عمرانی تلقی می شوند و حق بیمه این قبیل قراردادها برابر مقررات و مصوبات شورایعالی تامین اجتماعی بشرح آتی محاسبه و وصول میگردد.

□ حق بیمه قراردادهایی که در اجرای آنها تهیه مصالح مصرفی کلا بعده و هزینه پیمانکار و یا موضوع قرارداد ارائه خدمات باشد و نوع کار ایجاب نماید که کلا بصورت مکانیکی انجام گردد، میزان هفت درصد ناخالص کل کارکرد، باضافه بیمه بیکاری است (موضوع ماده دوم مصوبه مورخ ۷۰/۱۲۴)

□ حق بیمه کلیه قراردادهای دستمزدی و خدماتی غیر مکانیکی بمیزان پائزده درصد ناخالص کل کارکرد به اضافه بیمه بیکاری است.

□ قیمت تجهیزات واردہ از خارج از کشور که پیمانکاران از طریق گشایش اعتبار اسنادی خریداری می نماید مشمول کسر حق بیمه نیست. همچنین قیمت مصالح احصاری ، اختصاصی ، آسانسور و تاسیسات ، ماشین آلات ، آهن آلات در قراردادهای سوله سازی که تهیه آن در اختیار واگذارندگان کاراست ، پارچه در قراردادهای دوخت و دوز و آسفالت در قراردادهای جاده سازی و آسفالت کاری ، موکت و کف پوش و کابینت در صورتیکه توسط کارفرما تهیه و بصورت رایگان به پیمانکار تحويل شود بعنوان مصالح واگذاری تلقی نشده و قیمت آنها به کل کارکرد اضافه نمیگردد.

□ در مواردیکه موضوع قرارداد ارائه خدمات باشد و نوع کار ایجاب نماید قسمتی از کار بصورت مکانیکی (با وسائل و ماشین آلات مکانیکی متعلق به پیمانکار) و قسمتی بصورت دستی انجام گیرد در این حالت حق بیمه بخش(درصد) مکانیکی بماخذ هفت درصد و حق بیمه بخش (درصد) دستی بماخذ پائزده درصد محاسبه میگردد.

بخش سوم : موارد خاص قراردادهای غیر عمرانی

(الف) پیمانکارانی که دارای کارگاه تولیدی ، صنعتی و فنی باشند

(ب) قراردادهای خرید و فروش

شرح برخی از بخشنامه های ۱۴/۱ تا ۱۴/۹ درامد

□ بخشنامه ۱۴/۲ اصلاح دستورالعمل حق بیمه پیمانکاران و مهندسان مشاور

در بخشنامه فوق ۶ مورد از مقررات بخشنامه ۱۴ اصلاح و جایگزین گردید. مهمترین آنها دو مورد ذیل هستند.

در بخشنامه ۱۴ صرفا در مورد قراردادهای خاص غیر عمرانی امکان صدور مفاصاحساب بدون بازررسی نهایی دفاتر پیمانکار پیش بینی شده بود. اما در بخشنامه ۱۴/۲ این امر به تمام پیمانکاران تسری داده شد.

در این بخشنامه برای مهندسان مشاور نیز این امکان فراهم شد که در صورت تایید کارفرما و اعلام صورت ماشین آلتی که برای انجام موضوع پیمان بکار برده است، بخشی از حق بیمه پیمان را به مأخذ ۷ درصد بپردازند.

□ بخشنامه ۱۴/۳ محاسبه حق بیمه قراردادهای فناوری اطلاعات و ارتباطات

این بخشنامه جایگزین بند "ه" بخشنامه ۱۴ شد، که به اختصار و طی چند سطر به قراردادهای فناوری اطلاعات پرداخته بود.

□ بخشنامه ۱۴/۵ نحوه احتساب حق بیمه پیمان های کلید در دست (EPC و PC) در پروژه های گازرسانی، انتقال نیرو، تصفیه خانه و تلمبه خانه فاضلاب، پیمانهای حمل و نقل ریلی و پیمانهای مشاوره مدیریت.

این بخشنامه شامل موارد ذیل است.

الف) قراردادهای بصورت کلید در دست (EPC و PC) پروژه های گازرسانی

ب) قرادادهای بصورت کلید در دست پروژه های انتقال نیرو و برق رسانی

ج) قراردادهای پروژه های ساخت و راه اندازی تصفیه خانه ها و تلمبه خانه های آب و فاضلاب

د) قراردادهای حمل و نقل ریلی

ه) قراردادهای مشاوره مدیریت

این بخشنامه به دو جهت اهمیت دارد:

یکم) برای اولین بار و بصورت صریح قراردادهای کلید در دست در بخشنامه های درامد تامین اجتماعی به رسمیت شناخته شد

دوم) با پیمان بصورت کلی برخورد نشده است و بخصوص بخشها خرید و اجرا بخوبی از هم تفکیک شده اند.

مشکلی که این بخش نامه ایجاد کرده، عدم اشاره به قراردادهای EPC پروژه های نفت و پتروشیمی و گاز پالایشگاه ها است و همین امر موجب سردرگمی برخی از پیمانکاران پروژه های EPC شده است. اگر از موضوع الفای کلی بخشنامه ۱۴ با تمام زیر مجموعه های آن در اثر قوانین مصوب دولت بگزیریم و به شیوه سازمان تامین اجتماعی به موضوع نگاه کنیم، باید توجه داشت که بخشنامه های فرعی ۱۴/۹ تا ۱۴/۱ صرفا آن بندهایی از بخشنامه اصلی ۱۴ جدید درامد را ملغی می کنند و جانشین آنها می شوند که در این مورد تصریح شده باشد. لذا هنوز پیمانکاران EPC صنایع نفت در بررسی حق بیمه پیمان خود و تقسیم بخش مهندسی، خرید و اجرا می توانند به بند ۴-۳ بخشنامه اصلی ۱۴ استناد کنند.

۳-۳-قیمت تجهیزات واردہ از خارج از کشور که پیمانکاران از طریق گشایش اعتبار استنادی

خریداری می نماید مشمول کسر حق بیمه نمی باشد همچنان قیمت مصالح انحصاری ،

اختصاصی ، آسانسور و تاسیسات ، عاشین آلات ، آهن آلات در قراردادهای سوله سازی که تهیه آن در اختیار واگذارندگان کاراست ، پارچه در قراردادهای دوخت و دوز و آسفالت در قراردادهای جاده سازی و آسفالت کاری ، موکت و کف پوش و کایپنت در صورتیکه توسط کارفرما تهیه و بصورت رایگان به پیمانکار تحویل شود بعنوان مصالح واگذاری تلقی نشده و قیمت آنها به کل کارکرد اضافه نمیگردد .

تصریح بند ۴-۳ بخشنامه ۱۴ جدید درامد به عدم شمول کسر بیمه از بخش خرید قراردادهای غیر عمرانی

□ بخشنامه ۱۴/۷ اصلاح مبنای محاسبه حق بیمه پیمانکاران دارای کارگاه ثابت بندهای ۳ و ۴ بخشنامه فوق، طبق دادنامه شماره ۵۰ مورخ ۱۳۹۶/۱/۲۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری بشرح ذیل ابطال شدند.

رأی هیأت عمومی

نظر به اینکه احکام مقرر در بندهای ۴ و ۳ بخشنامه مورد اعتراض مغایر مواد ۱۰۱ و ۳۹ قانون تامین اجتماعی و بند ج ماده ۱۱ قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی است، بنابراین بندهای مذکور مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون پیش گفته و تسری ابطال بندهای ۴ و ۳ بخشنامه شماره ۱۴/۷ به زمان تصویب آن موافقت نشد.

مرتضی علی اشرافی- معاون قضایی دیوان عدالت اداری

□ بخشname ۱۴/۹ اجرای ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقا نظام مالی کشور

تمام بندهای بخش نامه مذکور قبل از طور مشخص در بخش مربوط به قراردادهای غیر عمرانی خاص وجود داشت و هیچ مورد جدیدی ندارد که بتوان با استناد به آن، دلیل صدور بخشنامه جدیدی را پذیرفت، اما از این نظر جالب است که برای اولین بار سازمان تامین اجتماعی به یکی از مصوبات دولت توجه داشت و با ذکر نام قانون مربوطه، بخشنامه ای را تصحیح کرد.

قوانين الغای بخشنامه ۱۴ وزیر مجموعه های آن

اولین بار با تصویب "قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی در تاریخ ۱۳۸۷/۹/۱۸" در بندج ماده ۱۱ اعلام شد، "وزارت رفاه و تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه تأمین اجتماعی پیمانکاران طرحهای عمرانی و غیر عمرانی یا بدون مصالح و با مصالح را صرفاً بر مبنای لیست ارائه شده توسط پیمانکار دریافت نماید"، به این ترتیب مواد ۳۸ و ۴۳ قانون تامین اجتماعی، بخششناهه ۱۴ درامد جدید و بقیه بخششناهه های زیر مجموعه آن طبق قانون مذکور، از اعتبار ساقط شدند و دیگر نیازی به طبقه بندی پیمانها و محاسبه حق بیمه قراردادهای پیمانکاری نبود و سازمان باید به دریافت مبلغ بیمه، بر اساس ارائه لیست حقوق پیمانکاران اکتفا می کرد.

۱۳۸۷/۹/۱۸ رای دیوان عدالت اداری علیه سازمان تامین اجتماعی بر اساس قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب

چون قانون مذکور بصورت آزمایشی و پنج ساله مصوب شده بود، مدیران ارشد سازمان تامین اجتماعی با سکوت خبری پیرامون قانون فوق منتظر اتمام زمان آزمایشی قانون شدند و ضمناً برای رفع مشکل پیش آمده، شروع به مکاتبه با دستگاه های دولتی و مجلس شورا کردند، که نمونه ای از این مکاتبات در ذیل دیده می شود.

بسمه تعالیٰ
۷۶۷۸/ دفتر امور حقوقی دولت

جناب آقای نورالدینی

سرپرست محترم معاونت حقوقی و امور مجلس سازمان تامین اجتماعی

سلام علیکم، عطف به نامه های شماره ۱۳۸۹/۳/۸ مورخ ۱۴۰۰/۵/۱۰ و ۲۰۷۵۰۰/۴/۱۰ ماده ۱۱ قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی اعلام می دارد: همانگونه که عنایت دارند هر یک از متون قانونی باید با لحاظ سایر قوانین مربوط به وزیر قوانین فرادستی (قانون اساسی) و تبیز منطبق با اصول و مبانی مسلم و پذیرفته شده در خصوص موضوع مورد اجرا قرار گیرند به علاوه اجرای حکم قانونی به ترتیبی که مغایرت با قانون اساسی داشته باشد مد نظر قانونگذار و شورایی محترم نگهبان نبوده است.

در خصوص موضوع مورد بحث مطابق اصل ۲۹ قانون اساسی برخورداری از تامین اجتماعی حق همگانی قلمداد شده است و دولت مکلف به فراهم کردن زمینه برخورداری از این حق شده است و برای تحقق این اصل و رعایت حقوق مردم، در قوانین و مقررات مختلف از جمله قانون تامین اجتماعی سازو کارهای اجرایی، محاسباتی و نظارتی پیش بینی گردیده و به وزیر کار قرمايان مکلف به بیمه کردن کارگران شده اند و طبیعتاً اجرایی قوانین و مقررات مربوط از جمله بند "ج" ماده ۱۱ قانون باشده باید با لحاظ تکاليف و مبانی مذکور صورت گیرد.

۱- از سوی دیگر در کلیه موارد تأمین نظر قانونگذار طبق اصل ۲۹ قانون اساسی و سایر قوانین مربوط و برخورداری آحاد مردم از تامین اجتماعی، با اتخاذ صرف بر لیست ارائه شده توسط کارفرما بدون اعمال هیچ گونه اختیار دیگر و یا بدون اعمال ضوابط و مقررات نظارتی و کنترل و بروزی صحت و سقم لیست های ارسالی امکان پذیر نمی باشد و قطعاً عدم اعمال راهکارهای قانونی مربوط، مغایر اصل ۲۹ قانون اساسی

بوده و منجر به تخصیص حقوق اساسی مردم خواهد شد. با این بحث مرتباً به مرتباً فوق مطابق بند "ج" ماده ۱۱ قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی دریافت حق بیمه با لحاظ این لیست ارائه شده توسط پیمانکار، الزامی است. لکن این امر ناقص اعمال سایر اختیارات قانونی سازمان در انجام محاسبات مربوط به حق بیمه نظیر مقررات مربوط به بروزی صحت و سقم لیستها یا اختیار موضوع ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی به وزیر در جهت رعایت مبانی مربوط به حقوق مردم به شرح فوق و تحقق تکاليف قانونی مربوط نمی باشد. ال

اسماعیل عباسی
رونوشت: دبیرخانه معاونت حقوقی رئیس جمهور

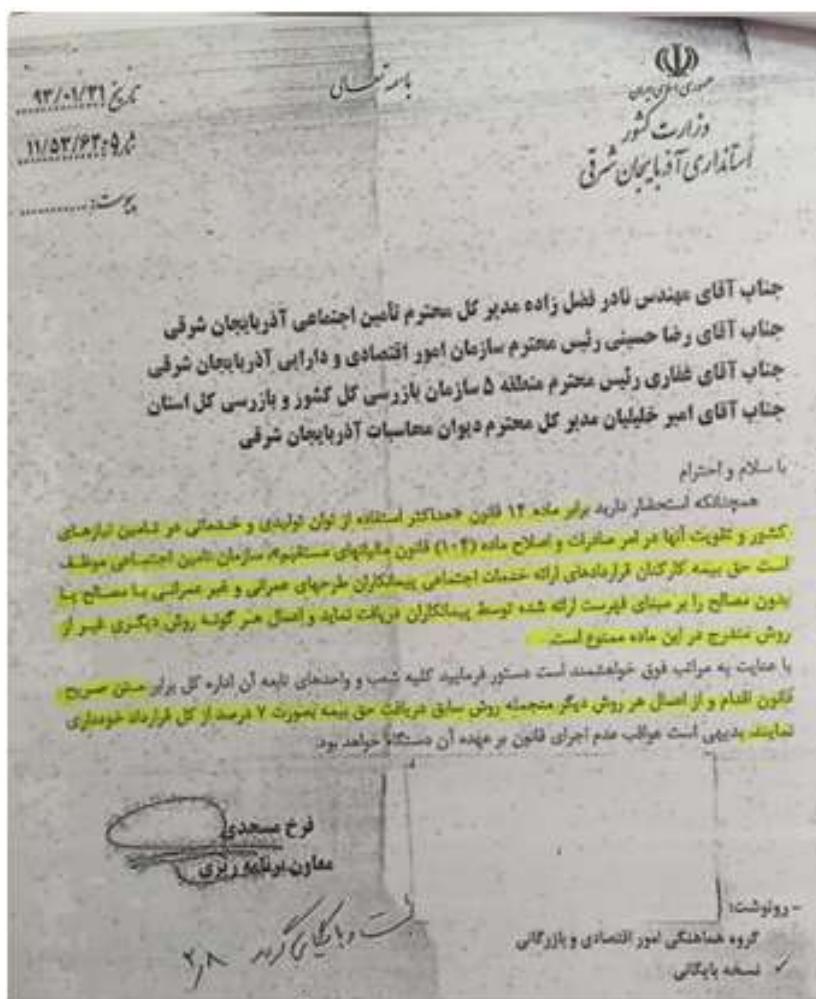
مشاور و مدیر کل
باشگاه نظرات حقوقی (خانم مریم اردستانی)

۳۳۸۸۱/۷۶۷۸ - ۶/۴/۸۹

نمونه ای از پاسخ مجلس به سازمان تامین اجتماعی در مورد لزوم اجرای بند "ج" قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری

گرچه قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری برای مدت پنج سال و بصورت آزمایشی مصوب شده بود، اما ۴ سال بعد با تصویب دائمی "قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون (۱۳۹۱/۶/۶)" طبق ماده ۱۴ یک بار دیگر تصریح شد که "سازمان تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه کارکنان مالیاتهای مستقیم به تاریخ ۱۳۹۱/۶/۶" را بدهد.

قراردادهای ارائه خدمات اجتماعی پیمانکاران طرحهای عمرانی و غیرعمرانی با مصالح یا بدون مصالح را بر مبنای فهرست ارائه شده توسط پیمانکاران دریافت نماید. اعمال هرگونه روش دیگری غیر از روش مندرج در این ماده ممنوع است". با این همه سازمان تأمین اجتماعی این بار نیز تمایلی به اجرای قانون مذکور از خود نشان نداد.

نامه استانداری آذربایجان شرقی به سازمان تأمین اجتماعی در مورد غیرقانونی بودن سهم بیمه پیمان بر اساس ماده ۳۸ و بخش‌نامه ۱۴ درامد

نتیجه

با تصویب "قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی در تاریخ ۱۳۸۷/۹/۱۸" و "قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم به تاریخ ۱۳۹۱/۶/۶" و نامه های متعدد مجلس به سازمان تامین اجتماعی و آرای دیوان عدالت اداری، مواد ۳۸ ، ۴۱ ، ۴۳ قانون تامین اجتماعی و بخش‌نامه ۱۴ جدید درآمد با زیر مجموعه های آن در زمینه تقسیم قراردادهای پیمانکاری و احتساب حق بیمه دیگر معتبر نیست و سازمان تامین اجتماعی باید به دریافت مبلغ بیمه بر اساس لیست بیمه حقوقی که پیمانکاران ارائه می کنند، اکتفا نماید.

منابع

آرا دیوان عالی کشور، منتشر شده در سایت دیوان عالی کشور
قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه گذاری صنعتی مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۸
قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم به تاریخ ۱۳۹۱/۶/۶
مصطفویات مجلس، منتشر شده در سایت مرکز پژوهش های مجلس
یحیی پور، سیروس . "تغییر سهم بیمه قراردادهای پیمانکاری" ، ۱۳۹۶